

Gazetă's ore de 2 ori: Joia și Duminică, Foră, caada concediu ajotărie. — Pretulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 anu 5 fl. v. a. Teri' exterie 12 fl. v. a. pe nou anu s'au 2 1/2 galbani nou. s'antărie.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. și r., și pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tace's timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 36.

Braslovu 3018 Maiu

1875.

Braslovu in 17/29 Maiu 1875.

Sinodulu archidiecezanu de Alba Iulia

se conchiama pe 16/4 Iunie a. c. de c'atra Pre Sant'i Sa Paritate Metropolitu Dr. Ioanne Vanca, prin cerculariu cu nr. 22. si anuntita una a treia parte va sta din preuti alesi, er' 2 din 3 parti din deputati mireni alesi. Alegerea se sa finacea passu in 6 Iunie (25 Maiu) dupa legea electorala cea stabilita in an. 1869 de c'atra sindulu metropolitannu, dupa care archidieceza se imparte in 12 cercuri de alegere, si din fiecare cercu se se alege cate 3 deputati: unulu preutu cu votu directu datu de c'atra preutii adunati la locul desemnatu de c'atra commissari, er' deput. mireni se alege cu votu indirectu, transmitindu si-a-care parochia de 500 suflete cate 2 si cele dela 1500 in susu cate 4 deputati. — Numai libertate la alegeri si successu bunu la rezultate de vistic si regenerare!

La conferinti'a romana din 23/5 mai adaugemu, ca' complinire la cele din nr. tr. si cuprinsulu telegramelor soite si citite totu in adunare. Unulu dela studentii din Viena de cuprinsu: „Salutamu Conferinti'a. Convinsi despre fustele urmari, ce le ar' avé parasirea principialoru nationali, proclamate prin Campulu libertatii (la Blasiu 1848) declaramu, ca cei ce, calcandu prestu cadavrelor celor 40,000 martiri, s'ar' incercá a duce natiunea acolo, unde i se prepara perirea, i se denega existenti'a si o amenintia prin sugrumare, voru avé se raspunda viitorulu!”

Avendu aceste in vedere, asteptamu, ca conferinti'a, candu vine a decide in numele poporulu romanu, nu se va abate dela principale nationali, ci motivandu tienu'ta in opozitiune passiva facia de diet'a din Pest'a, precisandu si repetuendu de nou postulatale natiunei romane, le va manifesta in fact'a lomei, ca' se acela, ca natiunea romana nu renuncia la existenti'a sa, la drepturile ei competu. „Studentii romani.” f' primutu cu aplause entuziastice priminduse spre placuta scientia si alaturanduse la protocolu.

Alu doliu dela Nascedu, adressatu de d. adv. Ioachimiu Muresianu sunu:

„Salutu cu amicii mei adunarea romana. Ei poftimu rezultatu securu,” care inca se luá spre scientia si dupa acestu se luá dela deabateru elaborata comisiuni si se primu negatiunea s'au passivitate cu unanimitate sciuta.

La motivele d. Alex. Lazaru pentru activitate, intre cari erá si acela, ca, cu occasiunea sanctionarii legi decaum electoralu, Domnitorulu ar' i intrebati pe consiliarii sei, ca pentru-cu cuprindé acea lege astfel de restrictiuni specialu pentru romanii din Transilvania, ei consiliarii respunseru monarhulu, ca romanii transilvani suntu dusmani ai tronulu. — d. I. M. Moldovanu intre aplause îndelungate a reflectatu, ca romanii n'au fostu si neci ca suntu adversarii tronulu, ci ei maghiarii cu documentatu prin fact'a la 1848, 1859 si 1866, ca ce propotele poteriune suntu pentru monarhia si tronul. Er' III. barbatu alu natiunei G. Baritiu a reinfrantu cu argumente tari tote motivele d-lui Lazaru; si dupa ce propunere comisiuni:

„Intrunirea, credintioasa programulu natiunei romane, conchiude abtineru totale dela alegerile deputatiloru la camera din Pest'a,” se redicu cu 156 voturi in contra la 8, la valore de conchiude alu Conferinti', se alesa una delegatiune de 12 barbati, exmissa, ca' se faca, ca' acestu conchiude se se urmeze de c'atra toti alegutorii romani din Transilvania, si alesi suntu:

DD. Georgiu Baritiu dir. fabricii de charthia de Zernesti, Ioanne Ratinu advocatu in Turd'a, Dr. Ioanne Borei' adv. in Sibiu, (toama citimu in „T. R.”, ca -si publica demissionu), Arone Deosuzianu adv. in Fagarasiu, Ioanne Hanea protop. in Sibiu si dir. seminarulu, Dr. Ioanne Nemesiu adv. in Sibiu, Ioanne Preda adv. in Sibiu, Mateiu Nicola adv. in Alba-Iulia, I. M. Moldovanu pref. in Blasiu, Augustinu Monteanu adv. in Gerl', Anania Trombitianu propriet. mare in Barcheniisu pe Campia si Dr. Pacurariu adv. in Sibiu. — In 24 la 10 ore s'a verificatu protocolulu si inchisu conferinti'a, care face onore natiunei.

Romanii deci toti solidarii se voru aparmana in mana si voru infruntau atacurile ce li se voru face din dusmanu, cum amenintia diariala maghiari, si inca cu poteri unite si rezultate de a-si apera existenti'a cá natiune perfectu egale in patria.

Caus'a noastra nationala e raportatu dilele aceste doue triumfuri dintre cele mai stralucite. Precandu in Sibiu conferinti'a Romanilor din marele principatu alu Transilvaniei aduse conchiudele solemn si unanim, cá Romanii din acestu principatu se obssere si respecteze si mai departe atitudinea de pana acum facia de diet'a din Budapest'a, cu care n'au d'a face nice in clinu, nice in maneca, precu atunci deputatii romani dela diet'a din Budapest'a, cá reprezentanti ai poporulu romanu din Ungaria propria, vinu a recunoscé, ca passu ce l'au facutu, candu se ingagiara a servi si intereseloru maghiari si a nu viola s'au tradá nice interesele nationalu, a fostu precipitatu si greaitu, si astfel ei nu intardiara a repará acestu reru inca la tempu.

Vedemu deci, ca chiaru si acela, cari nu avura destula occasiune a invetiá din patianele trecutulu istoricu, se convinsera acum prin propria experientia, ca este o nebunia de legatu, a mai pune teru un pretiu pre promissionile ungarohi si a mai astepta dela dinsulu reru o fact'a compatibila cu sentiuendu de dreptate, de ecutate si fraustate. Conchiudele de mai la vale alu clubulu deputatiloru romani din Budapest'a ne da o completa si stralucita satisfactiune: ne justifica in molulu celu mai serbatorescu atitudinea, ce din capulu localu o inauguraramu facia de convertirea asteptata a clubulu deputatiloru nationali. Parerile nostre sa fostu intemplinate atunci cu multa neastintenta din partea unui membru alu clubulu deputatiloru romani, care asta-di vine insusi a se baze in poptu si a-si recunoscé peccatulu. Nu este tentu potrivit, ca' se ne occupam de v'r'unu individú, a carui ingerentia in chestiunile nationali si ala carui limbajiu ofrenatu nu pote forma obiectu le seriósa critica. Veni-va tempulu, candu vomu atreá cu degutul, pre celu ce a saditu cea mai periculoasa cangrena in corpulu nationalu, acum constamtu numai, ca dorinti'a noastra, careia i-am ditu expresiune in urulu 32 a. c., s'a implinitu: Deputatii romani

dela diet'a ungaréca s'au intorsu érași de unde au peccatu. Si acestu factu este imbucuratoriu pentru noi; salutamu deci din tota anim'a pre deputatii romani, cari n'au intardiatu a se reintorsu in fact'a si in forma la programu opozitionalu nationalu. Conchiudele luatu de clubulu deputatiloru in acestu respectu este urmatorulu:

„Din acela motive, dindu ca deputatii nationaliloru dela diet'a Ungariei, in butulu tienu'tei loru leiali expectative, ce sa fostu statoric'o facia de nou'a situatiune, prin conchiudele luatu in siediintele clubulu loru din 9 si 10 Martiu 1875, si au adun'o la conosciuti'a publica, si conformu carei ei pre guvernulu nou, numitu celu liberalu, locmai pentru acestu atributiune a sa, precum si pentru solenele sale apromiuniu publice, l'au intemplinat cu incredere, si nu i-au ingreunatu de felulu activitate, in acea sperantia, ca' acestu nou guverniu si elu din a sa parte apretiuendu tienu'ti loru leiale, pelanga vindecarea celorlaltu necesari comune ale tierii, se va adoperá a face se incete si justele gravamini ale nationaliloru, — dér' acestu sperantia a loru, prin procederea si mesurile de pana acuma ale guvernulu, precum si prin respectiunile sale din timpulu mai din urma — vedend'o nulificata, ma inca esperandu, ca pe langa asta stare a lucrurilor, guvernulu nu s'a stradutu a atreá nici chiaru bunavolentia pentru o apropiare sincera:

Clubulu deputatiloru nationali dela dieta, in siediinti'a sa de astadi, a ajunsu la aceea convictiune si resp. constatare, ca — nu i remane decatu a-si continuá si afirmá lupt'a politica si mai de parte, numai de pre terrenulu opozitiunei; de unde deci, parasindu posetiunea interinale observativa, si-va continuá — si tiens, ca trebuie continuata — politica nationalu, pe temelulu programu conosciute.

De aci procedendu, Recomenda si doresee sustinerea si activitate cluburiloru tienu'tiali, d-já assistenti' s'au de aci in colé infiantandu, pe temelulu programu sale. —

Facia de alegerile pentru diet'a, ce este se urmede, afla de lipsa, a conservá pe langa cercuri sa, resp. a ocupá de aci naiste tote acele cercuri electorali, cari prin influenti'a sa morale se potu pastra, resp. ocupá.

In fine: Recomanda alegutoriloru, ca se priméca candidati pentru alegatiu numai dintre credintiosii programu nationali opozitionali, si se puna in lucrare tote cele permise de lege, pentru ascurarea invingerei acoloru candidati la alegere.

Pest'a, in 20 Maiu 1875.
Antonia Mocioni m/p.
presedinte;
B. Mircea Stancescu m/p.
notariu,
in numele Clubulu deputatiloru nationali dela dieta.

Pentru notitia mai adaugemu aci, ca foiele maghiare, dela cea de antau pana la cea din urma, turba de neacas din caus'a mai vertosu a conchiudele luatu de nou din partea conferintiiei dela Sibiu. Insuitele cele mai grozovane le descarasu asupra nostra si ne amenintia cu sabiu si focu. Aceste suntu manifestatiuni placute pentru noi; se vede ca i dóre. In urulu proximu vomu face o dare de seama despre aceste insulte si intimidari.

Despre persecutarea romanilor în Seculme.

Domnule mea! Vedem ca în diarele maghiare se publica multime de lucruri fabuloase despre Ciangali din Moldovă; dăra d'ea de romanii, cari suferă si suscipa amaru între seculi, pe cine-i dăre capul? Se fima drepti, se ascultau pe ambele parti. Dera astadi se ne ocupam numai de cei vreo 10 mil de romani, darulii seculoru cu asi numitii munti revendicati.

În vecinatatea Moldovei spre resaritu se afa comenale romane si anume: Barasau, Corbu, Bilboru, Tulghesiu, Valea Jidanului, Bicazu si Damucu cu una populatiune de 8—10 mil suflete; unele din aceste comune suntu asiedate pe teritoriulu asi amitilor munti revendicati.*).

Pentra folosirea locurilor estirpate din paduri locatiorii acestoru comune precum si parintii lor au platiu erarinulu o taca fisa forte moderata. Din 1869 incoace, decandu acesti munti fusera donati scantunulu secuiescu Calk Gyergyo et Kasson, acei locatiorii batuti de sarte, duca o viata in tota privintii demna de compatimita, ca-cu scantunulu pe tote calile neiertate nesuesce a-i duce la desperare, a le lasa moștele prin terorismulu si intrigi, si pe calea acestă si-sil se jo lunea in capu, dapa ce din codrii selatarii in decursu de unu seculu au facutu campuri si livadi frumoșe, dapa-ce prin labora lor s'a deschis comunicatiunea între Transilvania si Moldovă spre orasiulu Petra, de unde in ani lipsiti se transporta dieci de mii de mesuri: ocaurau, grau in Secolme, ba chiar si pe valea Maresului in diosu, pana catra Reghinu.—

Ei, dera ce le pasa seculoru de aceste merite si fapte bune ale locatiorilor romani de pe muntii revendicati, — si ei-sau facutu datoria, ei pota merge **).

In 1870, adica indata la anulu, dapa ce scantunulu se face donata preste susu atinsulu teritoriulu, tramise din comuna in comuna pe vice-comitulu Puskas cu formulare de contracte, de arende, tiparile in sute de exemplarie.

Acestă chimia inaintea se pre toti taxalistii susu mentionatelor comune si-i provocă la inchiare de contracte cate pe trei ani, ca-ci din contra, voru fi scosi din motii.

Locatiorii romani, cati-va negotiatori armeni si unu numera mare de seculi din Tulghesiu, nu se invoira a face contracte si a se lapa de buna voia de drepturile seculari, ci din contra, desvolatara cea mai mare activitate, alergara la advocatu si urdira procese de rescumperare.

Muntanii inise pentru acestă utozarea avura de a suferi complice. Inteligintii persecutate, poporulu ca totu felinlu de iarentinii amagiti si terorizati, cei mai bravi si mai intrepidi, luptatiorii trasi in procesu criminalu dimpreuna cu advocatulu comuneloru.

Aci alataratu -ti trameta punctele acustatorice in contra advocatulu comuneloru si responsiorii acestulu.

Din aceste se vede, ca la noi acela, care a-pera drepturile poporulu, care dapa sciintii s'a si dapa lege-i da consiliu, ca se foloseasca remediele legali in contra atacuriloru nedrepte, in contra spurcatulu terorismulu, acela este amagitoriu.

Intentiunulu argatiloru intineresculu de a infrica pe munteni, de a duce la desperare pre inteligintia, si a decurgari pe aperturiorulu lor, produse rezultate contrarie, ca-ci in locu se se infrice si se desere continuara lupta pentru moștore cu mai mare resolutiune pe tote calile posibile, scitara castigă scrieri si documente, cu cari-si pota proba drepturile seculari si inaintea tribunaleloru.

*) Adica luati dela Moldovă si incorporati la acea parte a Transilvaniei, in care se afa Seculme. Red.

***) Der Mohr hat seine Schulddigkeit gethan; der Mohr kann gehen. Sheakspear.

Portarea acestă a muntelor si vigorosă lor lupta in contra inimiculu, iritata pe stapani si mai multu, asi incau acestia au devenitu furibundi si mai selbateci deatu ferele selbatece.

Resbanare si totala nimicire a munteanulu! Eia daria scantunulu secuiescu!

Der' cum se se realizeza acestu plan infernalulu: cei ce au fapritu de sute de ani lantierile sclaviei, cari terorismulu l'au sputu de odatu cu laptele, era intrigile le castiga pana de tote dilele, acelu usuru adă midiolote, fireau aceste calu de dracoicis, catu de claudicenge totu una.

Sa pune der' si inactiunea comuale: Barasau, Corbu si Mark-patak pentru pasciunile ce se suntu, nu pe posesiunea acestoră ca comune, ci in folosintii mai multoru individi din susu atinselu comune si pretendu, ca in restempu de 8 dilele abdicandul-se arenda se restituie scantunulu pasciunile inactiunale.

Se intiege, ca neavendu dreptu la asemeni abdicari de arenda, n'au potutu produce in actiunile lor nice o proba legale pentru existintii relatiunale de arenda, der' s'au ingrititu de midiolote dracoicis, prin care terorissandu poporulu, acesta in desperare sa se nu mai aiba nice voia, nici curajulu de asi mai apera drepturile, si asi se scotiga afara din pasiani.

Pentrateara in causele susu atinse s'a defitpu pre 2 Aprilu a. c., era in Martiu esise in facti locuulu din comuna in comuna judecatoriu dela tribunallulu din Gyergyo-Szent Miklos, ca se cercetese, cine a indemnatu pe poporu ca se ardisca processe, cine a chiamatu pe advocatu acolo, cine catu a platiu pe processe?

Am cetitu in fuga mare o plansore a inteligentiiu din acelea comune in contra acestui judecatoriu, adresa ministralu de justitia, si -ti martorisecu, ca s'a revoltatu angele in mine vedendu atata selbaticia in personă unu judecatoriu!

Pana ce -ti vomu pota trameta in copia acest plansore, -ti insiru aci unele fapte, pe care le va califica ministralu si publiculu.

In Bicazu inaintea de tote a arestatu pre cei mai resoluti doi tierani, cari au ambiatu mai multu in causele asteniloru; dapa acea s chiamatu inaintea se pe unulu cate unulu: „Spune botiule, cine te-a investiat se te judeci? Asia s'a intemplatu cutare lucru dobitoiculu, cu 2 petițioru! Spune ca deca nu, vei fi aruncatu in temnitia pe 10 ani.“

Poporulu infricatu ca se scape de temnitia, a marturissu multe lucruri falsu.

In Tulghesiu s'a continuatu cercetarea in crima publica, ca si in Bicazu.

In tota demaretti judecatoriuulu bea 2—3 petaritia de vinaru indulcitu, si dapa aceea se apuca de cercetatu. Pe parochu Michalle Dobroean — omu trecut de 60 de ani — l'a timentu mai bine de 3 ore inaintea se in petițiore, in catu betranulu a cadidulu la pametu si diosu, si totulu n' l'a lasatu se siedi; in trms l'a opritu dela tote functiunile prentiescu si la dictatu arestu de casa.

Totu in Tulghesiu in decursulu cercetariloru, deca cutare tierant intrebatu nu dă responsiorile dorite de elu — în injura in modulu celu mai infioratoriu: Isten, Erisztus, Máriaóat, tolva!

Pentru ca portarea lui se aiba efectul si mai mare asupra popomulu, scriberă ca unu taru, incatu poporulu de pe stiate audia injuraturile cele selbatece.

Imamoz vortatara... (Text partially obscured)

Regnu in 23/5 1875. (Luandve pe sema.)

Multu Stinale D-le Redactoru!

Spre orientarea D-le Redactoru amintiti in nr. 34 alu „Gazetei“ si resp. a celorl' individi, ce locuescu pre locu (moști) lasate din padure verde, in unele comune de acestă natura prec. Sierniasu, Varrizu, Corbu, Ealbor, Tulghesiu, Damuc, valea Zeidanulu si Gyinsesiu din Seculme in Transilva-

nia, fiindu acestea comune romanesce, ve rogu a da locu in statutu-ve diaru armatoriuulu indreptariu mai detalatu, ca inteligentii si toti pociunii nostri carturari din acele comune se pota instrui poporulu despre armatoriile:

1. Cumca legea despre lazuri, estirpatiani, da dreptulu de rescumperare fia-cari'a tieranu, ce locuescu in acele comune, deca moștile pe care locuescu le posesiudu si in anulu epochulu 1848.

2. Deca acela si s'a datu spre ala folosi din generatiune in generatiune, sedu la copli de copli.

3. Deca au folositu moști a contractu pre tempu determinatu, precum pre 4, 5 sedu 10 ani, si acelu terminu a espiratu pana in 24 Iunie 1873.

4. Si debrace leges acestă despre lazuri s'a promulgatu in casa de iosu in 7 Iunie 1873, er' in casa de susu (diata) in 9 Iunie 1873, er' in archivulu legiloru tierari a aparutu in 9 Iunie alu scoliastiuu sau — terminulu pentru darea actinaloru de rescumperare cu referintia la § 4 alu art. de lege III din anulu 1868 nu esira in 6. ci in 25 Iunie a. c., deci toti taxalistii suntu de a se intruni, ca cei cari nu s'au potutu impacu cu d-ului pamentescu, au dreptulu de a-si da actiunile de rescumperare, prin arendu la tribunallulu regiu de l-ama instanta in Gyoz: sz: Miklos — si Gyimenesiu in Calk Szareda ori si candu pana in 24 Iunie anulu curente la 5 ore dupa amedu.

Actiunile ce voru urma dupa acestu tempu nu au valore, ci se pota resiepti din officiu, si fora de pertractare preventiva prin sentintia — er' taxalistii, cari si -nu voru da actiunile, voru fi scosi din sesiunile ce lei posesiudu, sedu in urma' procesulu intentatu de proprietariulu tierant, sedu in urma' procesulu inceputu incontraiu din officiu, avendu dinsulu ad. taxalistulu dreptu numai la petițiore edictialoru radicate cu spesele proprie, si din contra.

5. Toti acei, cari suntu pre tempu otaritu in folosintii moștiloru, inose acestu tempu otaritu de 4, 5 sedu 10 ani inca nu au espiratu, au dreptu de a incepe processe de rescumperare in contra comuneloru ori singlaritiorulu proprietarii in terminu de 2 ani dela espirarea terminulu contractualu — d. e. Ionu Mudru din Sierniasu postu o moșta prelega contractu din anulu 1847 petu 1 Ianuaru pre 29 de ani, ad. pana in 1-ma Ianuar. 1876. — In prim'a Ianuaru 1876 espirandu terminulu, Ionu Mudru are dreptu ori si candu s'au da actiunale in contra proprietariulu din 2 Ianuar. 1876 pana in 2 Ianuaru 1878 la 5 ore dupa amedu.

Pentra publicarea acestoru airt suntu rogati si celelalte diari romane in interesulu pre multu torturatoriulu romani din Seculme. —

Primiti etc.
Parteniu Barbu,
adv. cens.

Pinticu in 16 Maia 1875.

Eri in 3/15 Maia 1875, in frumosa beserica a comunei Pinticu, s'a timentu parastasu (requiem) pentru spiritalu marelui defunctu Ladislau Vassilu Baronu Poppa, — poporulu din comuna Pinticu, — din care cea mai mare parte incea din anulu 1845, depre tempulu persecutarii acestu mare patriotu, in persona l'au cunoscutu, locuindu in comuna Pinticu ca refugiu mai multu tempu, — intregu cu micu cu mare in vestemte servatorescu s'au prezentatu in s. beserica si au lasatu parte la es. rugatiuni. — Pontificantele au fostu d-lu prentu localu Alexandru Bidnariu. — Ohorulu s'a condusu de d-lu Anger prentu gr. cat. in Omitia, — pasnegitioru defunctulu s'a rostitu de d-lu Gregoru Vidzeu, care ca unu discipulu ala marelui defunctu, — si pe tempurile acelea corectigat, intreg' a biografu a marelui defunctu i-au cunoscut' bine, — si ca atare in pasnegitioru scriberă a — si defasurat' o bine. — Din acestu pasnegitioru unu anfadu, ce marelui defunctu Vassilu Baronu Poppa sa fostu amicu sinceru si intimu ala repositulu Simione Barnutiun, — si cari ambi in refugiuulu loru din Blasin si-au luatu calea catra Pinticu. — Marele Barnutuun sa locutu mai multu septemaiu in Teaca, in Pinticu nu su fostu nici odatu, — er' Vassilu Poppu in tempulu acela, pana ce au fostu Barnutiun in Teaca, in caselu cutarui nobilu s'au sustientu catu in Teaca, — catu in Pinticu. —

Totu din acestu pasnegitioru cu placere amafiatu, ca acestu mare defunctu impreuna cu consociulu lui de principiu, cari inca in anli 1844—45 es-

placau despre tribune libertatei individuale, — si nationale, — si cum sub acesti consoci de principii nationale romanii s'au pregatit si instruiti apostolii libertatii romane, ca-ce inca in anul 1845 luandu lomea in capu sa pregatita cause pentru dila libertatii celei sacre de 15 Maiu 1848.

Dupa sevirisia parastaului s'au fleanu rogatiuni sacre intru annterarea zilei de 15 Maiu. — S'au caclatu mai multe poezii nationale, — si una predica intru memoria acestei zile pentru tot sufletulu de romanu sacre. — Dupa aceste sa fostu la d-llu preutu loculu banosutu pentru intranga inteligentia romana din loculu si giuru adunata acolo la acele ambe festivitati nationale, ce au tinnuta pana sera, — candu apoi in modulu celui mai frumos se amu despartit, mergandu, carl in catruu, ducendu ca noi suvenirile cele mai dulci ale acestoru ambe festivitati. —

Un participant.

Sinodulu archidiececanu gr. or.

Din Siedintia IX.

(Zila 29 April)

Sinodulu se deschide la 9 orea. m. (Capetu).

Dep. Moise Branicse face urmatoarea interpellatiune:

„Deca sum bine informatu, in decursulu anulu aspiratu a intrera la M. Consistoriu arch. sub titulu: taxe pentru deliberate diverfentia sume de 1050 fl. v. s. din care suma fara nice un felu de autorizare s'au impartit sub titulu pausialu de cancelaria arhiepiscopicea preste 500 fl. si anume P. Vicariu archiep. sum'a de 120 fl. si altoru individi, pre cari nu voia s'i numi mai de aproape: —

„Mi iau deci libertate a interpela pre inaltru Presidulu, ca avendu cancelaria arhiepiscopica un pausialu anulu de 1500 fl. potu se face stari sepe fara nice o autorizare mai inalta si dec'a s'au facutu din ce cauza nu s'au adusu inaintu sinodulu archid. spre aprobarea loru? —

Presidulu declara, ca nefindu-i cauza cunoscuta nu pota da r'espunsu la interpellatiune.

Dep. Pope'a spre desluisire amintese, ca administrarea banilor s'au intemplat conformu concluserulu sinodali. Catu pentru suma de 500 fl. din care densulu a primitu 120, acestu nu potu fi alti bani, decatu banii ce a primitu ca recompensa pentru spelele avute inca cu ocaziunea calorilor la Pest'a in anulu 1873 candu s'au serbatu jubileulu Majestatii Sale, ca-ci alti bani din fonduri n'au primitu, ci din contra a abisat de multe compeltine pentru calorilor oficiali la Aradu si Brasovu, mai departe de compeltinele sinodali, de cel 300 fl. votati de sinodu pentru opulu seu „Vechi'a metropolia.“ dealtintintena interpellatoriulu se potea informa din actele cons. resp. ba si din raportulu comisiunei financiare despre acest'a.

Interpellantele nefindu multimitu cu r'espunsulu acest'a si rezerva dreptulu de a face o propunere la timpul seu.

La ordinea zilei se pune inaintiutarea fiscalulu cons. Dr. Borci'a despre transpunerea averii bis. testate de piulu Arch. si Metr. Siaguna.

Dep. Borci'a propune se se transpuna actulu la Consistoriu arch. spre ulterior'a afacere, in sensulu testamentului, ceea ce se si primese.

Comisiunea ad hoc fiindu ga'ta cu raportulu seu, dupa cum comunicu presedintiale ei, dep. N. Pope'a, acelu' se pune la ordinea zilei.

Referintele Dr. Borci'a raportuza asupra hartiiei consistoriulu arch. prin care se arata stramutarea metropolitulu Procopiu Ivacoviculu la patriarhatulu serbescu, depunendu abdicatiunea sea in manile Ep. Popasu. Consistoriu arch. a adusu in acesta respectu unu conclusu la 10 Augustu 1874 sub Nr. 11, care se subterne sinodulu. Comisiunea propune a se adange la protocolulu sinod., mai departe se se exprime recunoscatia si incedere consistoriulu si presedintialu interimulu pentru ca au operatu autonomu bisericescu, conclusu acelu' se se comunicu si cu primulu congr.

Sinodulu la spre scintia stramutarea metropolitulu Procopiu Ivacoviculu la seannulu patriarhalu si se volvea incedere consistoriulu.

Venindu la discutienta punctulu ce tratuza despre alegerea de metropolitu din urma, Excelenti'a Sea Mironu parasese sala sinodale si concede pre Arch. P. Pope'a cu presidulu.

Comisiunea ad hoc propune, ca de vreme ce metropolitulu actualu deoparte s'au alesu conformu statutulu org. si s'au intaritu de Majestatia Sea, ieratu de alta parte in curentarea de deschidere a accebutu ca presedinte, ca va intrati tote nesentintele spre binele si intru prosperarea bisericii, prin urmare din propriulu indemn face de alu seu memorabilulu conclusu sinodulu din siedintia VI a anulu 1874 relativu la meritele metrop. Andrei si astu felu urmezu principiile acestuia, — sinodulu se volvea incederea sea deplina si recunoscatia Excelenti'e Sale asigurandu-lu totu odata de springulu seu si urandu-i scosatate indelungata.

Intru exclamatiuni vii de se traiesca se primese propunerea comisiunei.

Gaetanu propune a se invita Excel. Sea P. Arch. si Metr. Mironu Romanulu prin o deputatiune la siedintia spre ai se aduce la cunoscatia concluserulu de mai susu alu sinodulu.

Deputatiunea constatatoria din deputatii: P. Arch. Pope'a, d. Bolog'a, Gaetanu si S. Popovicu merge spre a invita pre Excel. Sea la sinodu.

Excel. Sea intrandu in sinodu intru strigari vii de se traiesca si recupea loculu presidialu si indata se celese conclusu sinodulu de mai susu. Dupa celre sinodulu prorampe in vii si prolongite strigari de se traiesca.

Excel. Sea multimesce pentru incederea si springulu aprosiu si amintese ca curentarea de deschidere cuprinde intentiunile sincere ce-lu voru conducere in dirigerarea treburulu bisericesci, spre binele tuturor.

Referentulu comisiunei Dr. Borci'a continua ca de se tiene de nedumirire al ingrigirile ce s'au aratau la alegerele trecute, din partea majoritatii archid. relativu la alegerea unu membru din alte diecese ca reprezentanti al archidiecelei si la desconsiderarea votulu majoritatii, acelea speranu, ca voru disparu pre viitoru prin o conciliare armonica a tuturor factorilor legali.

Dupa o viza dezbateru, la care participa mai multu deputati, si dupa ce declara Presidulu, ca se va misu intru a delatara aceste nedumireri se punu propunerile la votu si se primese propunerea comisiunei.

Presidulu inconstientieza ca obiectele mentu pentru sesiunea acest'a suntu esaurite si urmeza de sine inchierea sesiunei presente. Inainte de a face acestu Excelenti'a Sea cu curvate aduce amintite si parintescu aduce membriulu sinodali multimitu sincere pentru interesulu vii ce acest'a l'au manifestata la dezbateru obiectelorlu sinodali precum si pentru participarea prompta la agendele sinodali. Asiguruza sinodulu ca in tote lucrariile va ave inaintu ochiloru binele bisericii gr. or. si prosperarea ei, roga mai departe pre membrii sinodali a-lu springiti prin incederea si conciliarea loru. In fine dandu tuturor binecurentarea archieriesca declara sied. de inchia.

Intru sinodulu intemperia aceste covinte presidiale cu indelungatu si freneticu sa traiesca!

Dep. N. Pope'a crede ca consimle intru sinodulu cu densulu, candu aduce Excel. Sea multimitu si recunoscatie pentru ostentele si bucuratiunea ce a aratau la intieple'ta conducere a lucratorilor nostre sinodali.

Mai departe da expresiune industrele sinodulu cu declaratiunile ce Excelenti'a Sea a binevoitu ale d'la deschiderea sesiunei acestuia, in decursulu ei si in siedintia de adl, cari tote se reduce la aceea, ca Excel. Sea va face ca in biserica noastra preste totu si in specie in biserica din arch. se domnesca adrerulu, dreptate, canonicitatea si preste tote legile bisericii nostre. Asiguruza mai departe pre Excel. Sea ca sinodulu lu va springiti din tote puterile in realizarea promisiuniloru din declaratiunile Excelenti'e Sale.

Aceste curvate se intemperia cu exclamatiuni vii de se traiesca!

Cu aceste siedintie sinodali din anulu acest'a se terminase.

Tei. Rom.

† Nicolae Solomonu prefectulu si tribunulu celu gloriosu romanu in Ardealu din 1848, care in fruntea glitorulu romane sub standartulu libertatii, egalitatii si fraterunitatii secerase multe victorii gloriosu, repausu in Bucuresci in 29 Aprilu de „Phthisia pulmonaria.“ funmormentandu in cimiteriulu Belu! Nascutu in Springu lungu Blasiu in an. 1822, crescu si se cultivu pentru serviciulu nationalu sale, pentru care si a oferite viati'a. Dupa revolutiunea Kossuthiana,

nepotendu suferi umilirea nationalu sale in Transilvania, trecuse in Romania libera, unde intrandu Pharmacu se afla in serviciulu spitalelu Brancovescu rogu 4 ani. D. Andreiu Popescu cu anima sfiasata raportu despre marea acosta pierdere a nationalu in „Federatione.“ si i descopere frumoasa decoratiune, care si o castiga pentru neviciibila fidelitate catre nationa asta:

„Am gasitu intru hartiile lui, o epistola adresata defunctulu inca in timpul revolutiunei de catre generalulu Behm, comandantu generalu alu intruzei armate din Transilvania, in care i tramite din partea generalulu lui Kossuth 10,000 fl. de argintu, o asigurare de o pensuie lunara de 120 fl. argintu pe tota vieti'a si un postu ori care i-l'ar' conveni, o amnestia generala pentru elu si pentru toti soldatii lui si o retributiune pecuniaria dupa grade a soldatiloru ce comandu, numai ca se truca in castrele maghiare, sau celu puicinu se nu se lupte contra intereselorlu loru.

Scuti refusulu demnu alu lui Solomonu.

Behm, acestu geniu militaru, idoloju armatei unguresce, a fostu invinsu, retinutu in marsiulu seu de catre Solomonu si voluntarii lui, cu tota inferioritate numerica a Romanilor, cu tota neegalitate echipamentulu acestoru arme atate belligerante, ca-ci pana candu Behm avea tunari, cavalerie, pusece si o armata cu credentia si supanere orba in comandatulu loru, Romanii erau o aglomeratiune de poporu, fara disciplina militara, armati numai cu lance, topore, coasa, jcl-colo cate unu pistolu ruginitu, lipsu complectu de cavalerie, lipsu de artilerie, — ba nu, avea si tunari, trebuie se marturiseste in interesulu adeveratulu istoricu, si inca ce tunuri, cele mai perfecte, cari potu rivaliza cu cele mai moderne, pre cari genulu destructoru alu batalieru le-a inventatu intr'un momentu de umnia!!! tunari de bradu!!!! der' avea in capulu loru pre unu Solomonu, care fabrica ghieule, bombele prin devotarea sentimentelorlu de Libertate, Egalitate si Frateritate intru brarii sei voluntari, si caroru sentimente determinate pentru vieti'a in libertate, ori mortu gloriosu, nu le trebuie dect'u unu filiu, ca acele sentimente transformate in ghieule si bombe explozibile se fie focu.

Solomonu a pusu fitiulu, bombele deaastrose au luptu focu, exploziunea terribila a urmatu si Solomonu pasaru in fruntea braviloru sei, cu falu, portandu pre standartele tricoloru gloriu alatoru victorie importante.

Adi la 30 Aprilu s'au depusu corpu defunctulu in cimiteriulu Belu.

Corpu lui a fostu insocit de jalinie sa fice, Domnisor'a Aurelia Solomonu si M. O. D. Iosifu Solomonu, parche in Ledosulu mare, fratele repansatulu, cari la momentulu ingropareu au sositu in Bucuresci cu sperantia de a-lu mai potu vedu vii, si unu micu numeru de amici, punei det' amici si anume Domnulu A. L. Laurianu, a-cestu betranu venerabilu, acestu barbatu eminentu si meritate alu nationalu nostre, care a avutu dimprena cu fericitulu S. Barnutu acela rogu in partea politica a renascerii nostre nationale din 1848, pre carea o au avutu Iancu, Solomonu, Axente si Balintu si altii in partea ei rebelnicu sau militara si care cu lacrimu in ochi se pretreuta la momentu pre vechiulu seu amicu. Mai erau urmatoriul Domai: A. Nestor, directoru la Lyceulu Mathia Bazarab, Adamescu vechiu pensionaru cu I. Groseacu profesoru cu familiea D-loru, D-nii Circa si Strajanu profesori si D-nii V. Nestoru, Bogeniu Sabiu si subscrisulu.

Acesti-a toti au fostu singurii, cari l'au insocit si ultimii cari l'au parasitu, si numai atunci candu pamentulu la subtrase vederiloru loru.

Sei dicemu cu totii: Fia-i-tieren'a usura!
Eterna se i fia memoria fapelorlu si a bravurei lui de erou romanu!!!

Monumentulu lui Ioane Eliade Radulescu.

Die Redi O' secretariu alu comitetulu pentru Monumentulu ce este a se ridicu in memoria memoritorilorlu Eliade, parintele literaturu romanu si un'a din ilustratiunile tiereru, suntu datoru se tienu publiculu in curentu statu despre mersulu acestei subscriptiuni nationale, catu si despre mersulu statuii la care lucrera distinsulu artistu Ferratu din Roma, curuia s'au incredintatu acesta operu de arte. In privintu'a statuei, am onore a aduce la cunoscatia publiciunei, ca ea se arista cu zalu si cu succesu de cantu muziculu armatu cu care a contractatu comitetulu. — D. C. Esarco, agentulu

nostru diplomatico din Rom^a, si membru corespunzator in privinta acestor monumente, ni s'a facuta cunoscuta dileta acestora, ca artistula a insistat ca lucrarea statiei in creta cu multu succesu, si spera a o termina preste vreo 2 luni, dupa care vomu ave fotografia, in urma artistului va incepe opera sa reale in marmura de Carrara, la care va pune negreata mai multu timp.

Catu despre mersul subscripției, cu parere de ren voi spune, ca nu a ajuns inca a acoperi suma necesara, care trebuie calculata celu pe baza sum'a de 30,000 lei n.; si pana acum s'a strinsu, dupa dre-care starutiua, suma de 19,803 b. 91, in care intra si interesurile de 1394 b. 45 de curende capitalitate.

Am facutu cunoscuta, ca lista din Tergoviste, loculu natalu ala repansatului Eliade, cu altu caru nume s'ar pot mandati orice tiera, s'a insaplatu gola!

Adocu cu placere la cunoscuti'a publiculu, ca d. T. Mehadinianu unulu din membrii comitetulu, m'i asigurat, ca va face totu posibilulu spre a indupleca si pre ceilalti membri ai fostulu comitetu pentru statia lui Mihailu Viteazulu, se de o destinatie loculu 2000 si mai bine de lei ce strinseste atunci, alocandu-i la statia lui Eliade autorulu Michaeldei.

Secr. comitetulu, SAVA N. Siciomescu.

Noutati diverse.

— Cea mai insemnata noutate e, ca imperatoriul nordulu se voru inteli la Ems toti trei spre a se contingea despre tute.

Nr. 4 subc. desp. VI 1875. **Convocare.**

De vreme-ce din lips'a de membri nu s'a putu tiene adunarea generala a departamentulu VI ala Asociatiunii transilvane preste literatu si cultura poporulu romanu, convocata in opidulu Ili'a-Muresiana preste 1729 Aprile a. c., — in tenora conchisiunulu subcomitetulu departamentulu, adusa in siediunt'a sa dela 19 Aprile (1 Maiu) 1875 subscripii si-le voua a conchiamu adunarea generala a departamentulu VI in opidulu Deva, pre din'a de 3/15 Iunie 1875.

Din siediunt'a subcomitetulu departamentulu VI vienua in 19 Aprile (1 Maiu) in opidulu Deva. I. Papiu, direct. Alessiu Olariu, actuaru.

(Hymeneu) Duminecu in 30/18 Maiu a. c. serbeza actualu canoniu Domnisoru'i Corneliu's Strimbu cu d. G. advocatiule Simeone Margineanu in Brasiov;

Luni in 31/18 Maiu a. c. asemenia serbeza in Caransebes Domnisoru'i Silvia Popovicu cu D. jude ord. la tabli regiu in B. Pesta Athanasiu Cimponeriu. Viasta lunga si fericita amiciloru nostri!!!!

— Pentru regularea Catastrulu in Ardealu suntu denumiti: in Sibiu: Director. Samuele Filip; inspectoru Antonu Boeskor; Commissariu centralu de pretiurile: Ladislau Pechy. In Brasiov: commissari: Ioane Daczo; in Bistritia: Albertu Brancovan, in Mediasiu: Alex. Gergelyi; in Orastiu: Jacobu Himmelberg; in Neorchiu: Mihale Casper; in Sigetiu: Frieder. Graffius.

Alegerile din Romania la camera tierii s'au finitu, cum? Se cetece in tute diariule liberali, ca ele au fostu fortiate ca neci odata de batantii si bandele electorale ale regimulu, in catu in fine s'au adatu motivati si mai multu judecatori a-si da demisiunea, rosiindu de crud'a tractare a alegatorilor, cari tres se-si de votulu liberu, dupa convicere la altu individuu, si nu la celu desemnatu de regimu. Batalie castunara si omoruri de alegatori si acum suferu multu in ischisoru din causa s'a acota. Unde e puterea morale in libertatea actiunilor, acolo e templulu feteirii eternastu; er' fortu si instelatori'a nasce er' fortia si immortalitate spre ruina socialistii si a tierii. — Acum pe 19 Maiu se aduna reprezentanti mare parte alesi cu fortu la una sesiune extraordinaria, spre a ratifica tractatulu de comerciu si concessiunea calei ferale Predalea—Ploiesti.

— Kossuth in o scrisoria catre Majoros incepe cu: „Donne apres de amici simpli.“ Ceasna: el campera o casa, intabulandu pe numele lui Kossuth, de ce ince sa mira Kossuth. Pana candu? Pana candu va veni din Italia! —

— In Goncz Ungari'a, au arsu in 20 Maiu 250 case si 400 edificati mai mici.

Programulu partiei lui Senney.

Opozitiunea dreptei cu br. Senney in frunte intruni unu programu in C. Zemlinu, pe care in adunarea din 22 Maiu a. c. tienua in B-Pest'a lu declaratu Senney de programulu partii sale, explicandulu si mai intrigundu, dupa apucaturile constitutionalistice maghiare. — Programulu d. „T. R.“ suna asa:

I. Tienuem strenu la tratatulu reciproc, incheiatu intre Ungari'a si Austria, sancționatulu prin legea dela 1867 (art. 12), care e celu mai corespunzatoru pentru monarchia.

II. Tienuem strenu la sistemulu guvernamentulu parlamentariu, cu tute acestea trebuie se se faca in interesulu acestuiu sistemulu o reforma a parlamentulu, trebuie se se reduca numerulu alegatorulu, se se prolongesca duratu mandatulu (dela 3) la 5 ani, se se reguleze remunerarea deputatorulu si se se reconstruie casa magnatorulu asi'a, ca in trena s'a fia reprezentate pre langa elementele cu dreptulu istoricu si interesele culturale mai inalte si ale economiei nationale.

III. Trebuie regulate financie si tienuie intru stare regulata printr'o politica administrativu buna, care tiene contu de poterile tierii.

IV. Dreptu aceea noi ceremu simplificarea administratiunii in tute ramurile sale, sistarea mecanismulu birocraticu si complicatu si largirea cerculu de competenta a dregatoriloru sengeratioci sub o responsabilitate personala mai aspra, o grupare mai buna a agendelor de resorstu si in conformitate cu acota o reducere a numerulu resortorulu ministerialu.

V. Noi dorimu o reformare a jurisdictiuniloru; oficiali, se se aduca intru legatura mai intima cu potestates centrale; pentru acota inse se se largesca sfera de activitate a jurisdictiuniloru; o impartire teritoriale mai buna ince este oportuna.

VI. Noi dorimu o lege comunale mai buna.

VII. Justitiu'a trebuie se se reformeze radicalu: prin ameliorarea procedurii civile, simplificarea instatiuniloru, introducerea institutiunii juriloru de pace, inmutarea judecatoriloru cercuali, asi'a incatu si omulu seracu sa-si aude dreptulu seu, creandu-se codice bune pentru tute ramurile jurisdictiunii.

VIII. Capabilitates de arme a monarchiei trebuie se se sustiena neconditiunatu. Noi respectam arma'ta comuna, in care filii tierii nostre si implinescu datoriu loru de apere, si voimu sa o tienuem tare. Si institutiunea nationale a apertoriloru tierii (honoridioru) voimu se o sustinemu. Dera speele devante apurp nesupportabile se potu miciora fara de a se apoge essentialitate capabilitates de apere, deca se va executu deplinu institutiunea divizioniloru teritorialu si deca se va aduce in legatura mai strensca cu acota honoridies.

IX. Ceremu reducereuna erogatorulu statulu pana la extrem'a si posibil'a margine si mesuri legali intru promoverea contributibilitatii cetatieniloru, a agriculturii comerciale si industriale.

X. Ceremu o reforma sistematice a contributiunii si mesuri pentru ameliorarea relatiuniloru de creditu si pentru de laturare usurarii destructive.

XI. Voimu egalitate si fratietate in respectu nationalu si confessionalu, de aceea noi respectam si voimu se se respecteze tute drepturile legali si existente si primiva tute disputatiunile teoretice ce sedema discordia, de stricatie. Numai unu momentu trebuie se fia aici decisivu: integritates teritorialu, presum si a autoritatii statulu.

XII. Pre temeliulu acestoru puncte ne imprenam in comitate si vremu se desvotamu si pre terenzulu vietii comitatensu o activitate constitutionalu roditoria, care promoves binele comunu.

Partitulu lui Senney vre se vina la carma cu acestu program.

„Colonistii din Suicime

se facu atenti, cumca terminulu pentru prezentarea actiuniloru de rascomperare expira in 6 Iunie a. c.

Dupa aspirarea acestuiu terminu, aceia, cari pene atunci nu se voru impaca seu unsi voru prezentu actiunile la tribunalu, voru fi scosi din mosii pentru tota-deasna.“

Anunciu.

Subscria's avenda de cugutu a se muta cu locuini'a din acota celate in tempulu celu mai de apore, s'a resolutu a-si vinde tute mobiliele din cele 6 odai ale locuiniiei sale. Doritorii de a compera, au ocaziune in fia-care di dela 10—12 ore inainte de amedia-di si dela 2—4 ore dupa amedia-di, de a vedu in persoana seu prin mandataru loru mobiliele de vendutu in casa's de sub nr. 405 in suburbiulu Schei, si totu-odata de a se intielege in privinta conditiuniloru de comperare. Totu-odata se aduce la cunoscuti'a publica, ca dela San-Mihailu 1875 incepuendu locuini'a subsemnatei este de inchiriatu.

Brasiovu in 13 Maiu 1875.

Marla Constantindes.

Directiunea apeloru minerale de **Borszek** are onore a face aratare, ca

Depositulu capitalu

alu si se afla in Brasiovu la

3—3

D. JULIUS GMEINER.

Implerea de estanu e previeduta cu anul 1875 pe astupusulu membrastu, la ceea ce se atrage atentiunea de deosebita observatiune.

Pretiurile piacei

in 28 Maiu 1875.

Mesura	Specia fructelor	Pretiulu		
		d.	cr.	
Cope	Granu	fruntea	4	—
		midilociu	3	66
		de diou	3	34
	Mestecat		2	95
		frumosa	2	26
	Secara	de midilocu	2	14
		frumosu	2	40
	Ordiulu	de midilocu	2	26
		frumosu	1	54
	Oreulu	de midilocu	1	43
		3	10	
Metreia austriaca-40 cope	Metu	4	86	
	Hrisca	—	—	
	Mazereu	4	20	
	Linteu	6	66	
	Fasolea	5	34	
	Semantia de iuu	7	34	
	Cartofi	—	80	
	Pantu	Carne de vita	—	18
		de rimadoriu	—	28
		de barbecu	—	—
Censu-maru	Sen de vita prospeta	20	—	
	topitu	—	—	

Cursurile

la bursa in 28 Maiu 1875 stă sasi:

Galbini imperatesci	—	5 fl. 29	cr. v. s.
Napoleoni	—	8 „ 88 1/2	„
Angerb.	—	102 „	„
Londonu	—	111 „ 35	„
Imprumutulu nationalu	—	74 „ 65	„
Obligatiile metalice vechi de 5%	70	—	„
Obligatiunile rurale ungare	—	81 „ 75	„
	—	transilvane	80 „
	—	transilvane	78 „ 25
	—	crosto-slav.	82 „ 75
	—	Actiunile bancu	—
—	creditiuni	—	235 „ 25

Rogamu pe toti DD. abonati la Gazet'a Transilvane, cari inca nu si au achitatu pretulu prenumerarii, se binevoiesca a nu mai amana cu refuzarea totale, pentruca tipotiei si tipografu, nu voru a sei de creditu neci pe una ora. —